గర్వకారణం

ఈ పరిసరాలు యించు మించు సుందరానికి చిన్ననాటినించి పరిచయమైనవే. ఈ వరండా, దాని యెదరగా వున్న కాగు చెట్టు - ఈనాటివి కావు. కాగు చెట్టు తనంత పొడవు మొక్క తనకన్నా ఎదిగిపోయింది. అడిగి మరీ యెందరో చెట్టెక్కి కొమ్మలు పళ్లుతోముకునే పుల్లల కోసం కోసుకుంటున్నారు. బహుశ: ఆ చెట్టు వదిలినగాలి నిత్యం పీల్చటం వలన అతని ఆరోగ్యాన్ని రక్షించిన తన అందానికి తనే మురిసిపోయినట్లు చేసిందేమో? ఈ వరండానించి అరిస్తే యీ వూరిపెద్ద సుందరం గర్జన సింహగర్జనకదా? ఆ గర్జన చెయ్యడానికి ఆలోచన అఖ్ఖర్లేదు. అసలు తనకొక మనసుందని, ఆరాటపడుతుందని ఏడాది క్రితం వరకూ తెలుసుకోలేకపోయాడు. తన ఉంగరాల జుట్టు, తీకైనముక్కు, వెలుగుని వెదజల్లే కళ్లు, అందమైన శరీరం- వీటినే సుఖపెట్టాలని తాపత్రయపడ్డాడేగాని తప్పు ఒప్పులను, న్యాయాన్యాయాలను, నీతి అవినీతి- యిలాంటి జటిలసమస్యలను విశ్లేషించే మనసు యీ అందగానిలో దాగున్నదని, దానిని వాడుకుంటే యిహం, పరం అనేది అర్థం అవుతుందని యేనాడు అనుకోలేదు ఈ వరండా, దానిమీద కుర్చీ ఒకనాటి అద్భుతమైన సాహసమైన ప్రేమగాథలకు రంగంగా నిల్చింది. ఇప్పుడు యీ భయంకరమైన శరీర పరిస్థితితో తనకో మనసు వుందని, యిన్నాళ్లు దీనిని ఒక బంజరుభూమిగా వుంచానని తోచింది. ఎన్నో గొప్ప మనసులు వదలిన ఆలోచనలు తన మనసులోనికి పారినట్టుచేస్తే యీ భూమి సస్యశ్యామలమయ్యేది. ఇప్పుడు విచారిస్తే యేంలాభం? విచారించకుండా వుండలేదు కదా!

ఏ వరండా నించి సింహగర్జన చేసేవాడో ఆ వరండా మీద మంచంపై సుందరం యిప్పుడు పడివున్నాడు. పక్షవాతంతో ఏడాదినించి మంచంమీద వున్నాడు. ఈ మధ్య మాటకూడా సరిగ్గా రావడం లేదు. చెవులు వినిపిస్తున్నాయ్. చిన్న శబ్దలకే త్రుళ్ళిపడుతున్నాడు. కళ్ళు మసకలు కమ్మినా మనుషుల వేపు నిదానంగా చూసి పోల్చుకోగలుగుతున్నాడు. ఒకప్పుడు తనంటే భయపడ్డవాళ్ళనుచూసి తనే యెందుకు భయపడిపోతున్నాడు? ఇది తన మనసుకు పట్టిన రోగమా?

చూడవచ్చిన వాళ్ళకు యీ సింహం మ్రింగేస్తుందన్న భయం లేదు. చెవులపిల్లికన్నా అధ్వాన్నంగా వున్న పరిస్థితిని చూసి వాళ్ళ వాళ్ళ అభిప్రాయాలు, అక్కసులు

వెళ్ళగక్కుతున్నారు. ఒకడు వేదాంతిలా వున్నాడు. ఆ మాటలు సుందరం చెవిలో గుచ్చుకున్నట్లు పడ్డాయి. వాడు మంచం ప్రక్కనే కుర్చీమీద కూర్చొని-

"మనిషిపుట్టాక యమపాశం యెప్పుడో ఒకనాడు మెడలో పడటం తప్పదుకదా! ఎప్పుడు యెలా పడుతుందో ముందుగా యెవరూ చెప్పలేరు. అదృష్టవంతులకి వెంటనే ఆ పాశం లాగేస్తాడు. దురదృష్టవంతులకి యేళ్ళతరబడి లాగకుండా హీనంగా బతకనిస్తాడు."

వాడిమీద యెంతో కోపం వచ్చింది. చెయ్యెత్తి పడీమని చెంపపెట్టు పెట్టాలనిపించింది. కాని చెయ్యి ఎత్తలేదు వాడు యేమీ తెలియని వాడు అన్నీ తెలిసినట్లు మాటాడుతున్నాడన్న బాధతో మూలుగుతూ మంచంమీద పడివున్నాడు. బలంమడిగినా పంతం చచ్చిపోలేదు. పచ్చగావున్న రోజుల్లో పదిమంది పొగడ్తలు గుర్తుకొచ్చాయి. వెన్నెల్లో విహారాలు, వగలాడి మూతితో వెన్నముద్దలు తననోటిలో కుక్కిన దృశ్యాలు. ఆ శరద్రాత్రులు, చీకటి రాత్రులు కావే! ఆ తీపి వెన్నముద్దలు రాతి ముక్కలా మరచిపోడానికి? ఈనాటి ఉదయం పొగమంచు బాగా చూడలేకపోయినా ఆ రోజుల్లో పొగమంచులో తను పొందిన అనుభూతులు జ్ఞప్తికి వున్నాయ్ ఈవేళ భార్య సావిత్రమ్మ స్నానం చెయ్యించి కూర్చీమీద కుర్చోబెట్తే అన్ని సంవత్సరాలుగా వంటబట్టిన అలవాట్లు అంత వేగిరం సమసిపోతాయా? ఎదరగా నీలాటిరేవుకు పోయే వీధి. అలా నీటికోసం యీనాడు కాదు- యీవూరు పుట్టిన దగ్గరనుంచి ఆడంగులు అలానే కదలుతున్నారు. ఇదివరకు ఆ కుర్చీమీదే కూర్చుంటే తనవేపు కొందరుచూసి నవ్వులు పువ్వులుచేసి విసిరేవారు. కళ్లల్లో కళ్ళు కలిపేవారు. తన నవ్వుకు జవాబుగా నవ్వి మరీ కదిలేవారు. ఏ పని లేకపోయినా యిద్దరాడంగులు ఆగి తనవేపుచూసే మెరిసేబిందెలు చంకన పెట్టుకుని మాటాడేవారు. ఊర్లో గోపాలునిగా యేలుబడి చేసాడు. అప్పుడు తన మగసిరికి దాసోహం అన్న ఆడవాళ్లచూపులు గిలిగింతలు పెట్టేసి ఆనాడు యేటిప్రవాహంలా శరీరంలో కదలే నరాలపొంగు యీనాడు యెండిపోయిన నదిలా వుందేమి? అప్పటి కోరిక యిప్పుడు కనికరంగా మారిందేమి? పచ్చని వరపోలా కనిపించిన వారి కళ్ళుకే యిప్పుడు గజ్జికుక్కగానో పుచ్చిపోయిన పండులానో కనిపిస్తున్నానెందుకు? ఇటుచూడకుండా ముఖాలు తిప్పుకుని గబ గబ కదలిపోతున్నారు. పగవానిలా చూస్తున్నారెందుకు? అరవలేడు, నడవలేడు, నడుం విరిగినట్లు పడివుండి కోపంతో పళ్లు పటపట కొరుక్కుంటే ఆ పళ్ళు విరిగి పోతున్నట్లయి తన నాలుకను తనే కరచుకున్నాడు.

అన్ని రుచులున్న ఆ జీవితం తలచుకుంటే అందులో ప్రధానమైన ఉప్పులేదనిపించింది. ఆ రుచులు పుట్టించిన అహం మధ్యలో సమసిపోవడం కష్టం. పోయినా కడుపులో పురుగుల్లా మళ్ళీ మళ్ళీ పుట్టుతుంటుంది. రుచిపోయిన నోటిలో యింత పంచదార పోసుకున్నట్లు పాత ఆలోచనలను యీ అవమానపు గడియల్ని మరచిపోడానికి నెమరువేసుకుంటుంటే సాయంత్రం అయిపోయింది. అప్పుడు దూరదూరాలనించి వచ్చిన పరదేశమ్మను చూడగానే సుందరంకు బలం పుంజుకుంది. కాళ్ళు చేతులు పడిపోయినప్పటినుంచీ ప్రతిక్షణం పరదేశమ్మ గురించే తలచుకున్నాడు. తన దగ్గర లేకపోయినా - తన నీడనే పరదేశమ్మగా భావించినవాడు. తొలకరిలో నిండిన

చెరువులా వుండేది. తొలిచూలుకు కొడుకును కన్నది. వాడిని చూసిన వాళ్లంతా బయటకు అనకపోయినా లోలోన వాడిరూపును చూసి, వాడు సుందరంకే పుట్టాడనుకుంటారు. ఆ ఒక్కసంతానమే, మరిలేదు. ఎదరగా పరదేశమ్మ కొడుకు మురళి నిల్చున్నాడు. అది తను పెట్టినపేరే. నిజంగా మురళీకృష్ణనిలాగే వున్నాడు. నూనూగు మీసాలతో యెంతవాడయ్యాడు! తనను చూసి భయపడుతున్నట్లు వెళ్ళిపోదామని తల్లి చేతిని పట్టుకుని లాగుతున్నాడు. ఎన్నడూ పరిచయం లేనట్లు ముభావంగా "మా మరిది పెళ్లికి వచ్చాను. బాగులేదని విని చూసి పోదామని వచ్చాను" అని తేల్చేసి వెళ్ళిపోయింది. అసలు వచ్చినట్లే లేదు. ఇన్నాళ్ళు యెదురు చూసిన కళ్లకు సరిగ్గా ఆనకుండానే వెళ్లిపోయింది. గాయం కెలికినట్లు కెలికి వెళ్లి పోయింది.

ఒకప్పుడు పట్టెమంచం – పరుపుమీద పడుకోబెట్టిన పరదేశమ్మ యీనాడు జింకతోలు పరచి, దీనిమీద చావు అన్నట్లు అనిపించింది. మొగుడ్ని వీధిలో ధాన్యం కొట్టుకు కాపలా పెట్టి పెరటిత్రోవన తనను గదిలోనికి తెచ్చుకుని కొబ్బరికోరు – పంచదారతో పెద్దగ్లాసునిండా బాగా కాచిన పాలు రోజూరాత్రుళ్లు తాగించిన పరదేశమ్మే యిలా మారిపోయిందంటే ప్రణయానికే పోయేకాలం వచ్చిందనిపించింది. శౌర్యం పుట్టింది. కానీ యీ క్షణంలో తన చాతకాని శౌర్యం యెవరో చెప్పినట్లు పదునులేని కత్తిలా వుంది. ఆ కత్తితో తన పీక కోసుకోవాలనిపించినా చీకటిపడేసరికి ఆ శౌర్యం కరిగిపోయి కన్నీరుగా మారిపోయింది. నరాలన్నీ యెండిపోయి, యెముకలు కుళ్లిపోయి, కండలు కరిగిపోయిన ముద్దలా మంచంమీద ముడుచుకుపోయాడు.

"ఆ మురళి నా కొడుకే. వాడికి తెలియదు. దానికి తెలుసు దాని మొగుడికీ తెలియదా?" పక్కన కూర్చోబెట్టుకొని శరీరంతో తాకి ఒక ముద్దు పెట్టాలనిపించింది. కానీ వాడు కొరకొరా తనవేపు చూస్తునే వున్నాడు. "నిన్ను యీ లోకానికి తెచ్చిన అసలు నాన్నరా! వెళ్లి ఒక్కసారి ఒక ముద్దు పెట్టు" అని పరదేశమ్మ అని వుంటే!...కోరి కోరి నాతో జత కట్టింది. కుంటివాడు పుట్టలేదే! నా రూపురేఖలతో పుట్టాడే. అది యీనాటికి కోతిముండ బుద్ధులను అలవరచుకుందికానీ ఆ రోజుల్లో నన్ను తీగలా చుట్టుకొని ఆ తీగ పండించిన తియ్యటి ద్రాక్షను నా నోటపెట్టేదికదా! ఇప్పుడు దాని గీత బాగుందని వుత్తమ యిల్లాలైపోయినట్లు నటించేస్తోంది. గువ్వలా అది గూడెక్కి కూర్చుంది కదా – మేడ దిగిన రాజులా వున్నాను. నా అవసరం దానికేంవుంది?" అని వాపోయాడు.

తరువాత స్వంత కొడుకు జ్ఞప్తికి వచ్చాడు. తన యింటి పేరున్న ఒక్కకొడుకు వాసు సంగతి తలిస్తేనే గుండె భారం. తనకు యెంత దూరంలో వుంటే అంతమంచిదని పటాలంలో చేరి, యిప్పుడు కాశ్మీరులో వున్నాడు. రానే రాడు. వచ్చినా యింట్లో వుండడు. పెళ్లి చేసుకోడు. కొడుకని వాడితో యేమీ చెప్పుకోలేదు. చెప్పినా వెటకారం. ఈ తండ్రి అవసరం వాడికి అసలే లేనట్లు వుత్తరాలైనా రాయడు. ఆ సంపాదనంతా యేమి చేస్తున్నాడో? మిగిలింది తనకు పంపిస్తే పాడుచేస్తానని భయమేమో? "మీ నాన్న మంచం దిగలేకపోతున్నాడు చప్పున రారా" అని రెండు వుత్తరాలు ఆతల్లి రాస్తే వచ్చాడు. శలవులేదని మూడోరోజే వెళ్ళిపోయాడు.

తల్లి పెళ్లిచేసుకోరా అంటే, ఒకసారి తలదించుకుని తల్లివేపు అదేపనిగా చూసి "ఎదుటవాళ్ల కష్టాలతో బతకడం యిష్టం లే"దన్నాడు.

నేను వాడి అమ్మకు పెట్టిన కష్టాలను మనసులో పెట్టుకుని అన్నమాటలేకదా యివి! అయితే వీడితో యీ వంశం సరా! తనేమైపోతే వీడు తనను బుగ్గి చేస్తాడా? తల్లి యింకా బలవంతం చేస్తే అమ్మవేపు దిగాలుపడి చూస్తున్నాడు. తనంటే యెందుకో యీ కోపం? తన తాత గడింపులో సగం హారతి కర్పూరంలా తన విలాసాలకు ఖర్చుపెట్టాననా? ఈ పురుగు పట్టిన పండు తినేకన్నా దూరాన్న పాతిపెట్టడం మంచిదన్నట్లు తన వేపు చూస్తాడెందుకు? పెళ్లిచేసుకోనంటే చేసుకోనన్న కొడుకుతో చివరకు సావిత్రమ్మ "రక్తసంబంధాలలో ఒకరుచేసిన చెడుగును యింకొకరు మరచిపోతేగానీ బతకలేంరా" అన్నది.

జవాబు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయాడు. వాడున్నా లేని జమే అనుకున్నాడు. ఒకప్పుడు వాడియెదరగా వాడితల్లిని తిట్టాడు. చెయ్యి చేసుకున్నాడు చిన్నవాడి మనసులో యీ కృత్యాల వలన రాక్షసునిగా ప్రతిష్టింప బడ్డాడేమో ఇంట్లో పెళ్లాం వుందని మరచిపోయిన తను వీధిలోనే కాపురం పెట్టినట్లు విచ్చలవిడిగా విహరించాడు. ఇప్పుడు మౌనంగా సేవ చేస్తునందుకు పెళ్లానికి యీ మిగిలిన ఆస్తి అంతా రాసేస్తాను. వయసుండి ముసలివాడై శాపగ్రస్తునిలా వున్నాననుకున్నాడు. అదేంటో తను ఆరోగ్యంగా వున్నప్పుడు లేని ఆలోచనలు యిప్పుడొక్కసారిగా వరదవెల్లువలా వస్తున్నాయి. ఎవరు చూడడానికి వచ్చి యే మాటన్నా అందులో ద్వంద్వార్థాలు వినిపిస్తున్నాయి. ఎవరూ చూడడానికి రాకపోయినా గతంలో సుఖం కోసం చేసిన పనులు జ్ఞప్తికి వచ్చి యిప్పుడు చర్మరోగం వచ్చినట్లు బాధ పెట్టున్నాయ్. నిద్దరపట్టక అలా మంచంమీద ఒంటరిగా పడుకుని మనసు చివుక్కుమని "యిలా చేయక పోవలసింది. అలా చెయ్యవలసిం"దని గతంలో చేసిన పనులు సింహావలోకనం చేస్తుంటే ఆ ఆలోచనలన్నీ వడగళ్ళవానలా తనను నడివీధిలో బాదుతున్నాయ్. పోనీ కాస్సేపు నిద్దరపోతే పాడుకలలే. ఒక్క మంచికల గుర్తుకు రాలేదు. ఈ ఆలోచనలు భయం పుట్టిస్తున్నాయి. చావుకు యిది వయసుకాదు. ఇదివరకు తనెప్పుడూ చావుకు భయపడి యెరగడు. ఎందరి శవాలో మోసి దహనకాండలో పాల్గొన్నాడు. పిల్లల శవాలను భుజంమీద వేసుకొని పాతిపెట్టాడు. ఒక స్నేహితుడు చివరిక్షణాలలో యెలా ప్రాణం వదిలాడో వాడి ప్రక్కన కూర్చునే చూసాడు. బలవంతపుచావుల్ని చూసాడు. బస్సుయెక్కుతూ జారి చక్రాల క్రింద పడ్డవాళ్ళనూ చూసాడు. తనకు చావంటే అప్పుడు భయంలేదు. అప్పుడు తనలో మనసు లేదేమో! లేక కరడుకట్టుకు పోయిందేమో? అప్పుడు తన పొందికైన శరీరాన్ని యెంత హెచ్చు సుఖపెట్టే అంత హాయిగా బ్రతుకుతానన్న ధ్యాసే కదా! ఇప్పుడీ ఆలోచనలు 'చావుకు సమీపిస్తున్నావు సుమా' అని సూచిస్తున్నాయి. ఎవరో అన్నారు కదా- చావు జీవితానికి విషం అని. కర్కోటక విషం నాలికకి తగిలితే చావే కదా! నింపాదిగా చంపే విషాన్ని తను మింగానని అదెలా బయటకు కక్కాలో తెలియటంలేదు. ఒకవిధంగా చావు కోసం కాసుకుని వుండటం మంచిదేమో? ఈ కాపలాతో జీవితవిలువల్ని తెలుసుకుంటున్నానేమో? తండ్రి దరిద్ర గండం తప్పించాడు. రెండోగండం యీ

చావు- తప్పించుకోగలడా? "ఈ శరీరానికి యింత సేవ చేసాను. నవరుచులు తినిపించాను. మంచిబట్టలతో సింగారించాను. ఇంత సేవ చేసినందుకు యెలాచెప్తే అలా వినవలసిన యీ శరీరం యిప్పుడు మందువేస్తే మింగని పసిపిల్లవానిలా మారాం చేస్తోందెందుకు? ఈ చచ్చే కాలానికి తనేదో యిన్నాళ్ళు వేషంవేసి బ్రతికానన్న తలపును పుట్టిస్తోంది. ఈ నవద్వారాలు సరిగ్గా పనిచెయ్యకుండా, నాదీ అనుకున్న యీ శరీరం నాది కాదు యిది అద్దెయిల్లని స్ఫురింపజేస్తుంది. మనిషికి మూడు విషయాల్లో విశ్వాసం వుంటేగానీ బ్రతకలేడంటారు. ఇంతమంది తనని చూడటానికి వస్తున్నారు. ఇందులో విశ్వాసం వున్న వాళ్ళెవరు?"

ఒకప్పుడు అద్దంలో తన నీడను చూసికొని మురిసిపోయాడు. తనవెంట నడుస్తున్న నీడ తనదేనని గర్వపడ్డాడు. ఇప్పుడు ఆ నీడవేపు చూడలేడు. అద్దంలో తన నీడను చూడలేడు. తనవెంటనున్న నీడ తనలో కలిసిపోతే అది చావునీడని నిర్ధారణ అవుతుంది. "నీవెంటనున్న నీడ నీదికాదు. అది చిత్రగుప్తుని ప్రతినిధి. నీవు చేసిన మంచీచెడును ఆ నీడ బుర్రలో గుప్తంగావున్న కంప్యూటర్‌లో రికార్డు చేస్తుంటాడు." ఏనాడు తట్టనిది యీనాడు తట్టింది. "ఇది అందమైనది. ఇది కురూపి. ఈ చెట్టు ఫలం పులుపు. ఆ పొదపువ్వు వాసన గలది. ఈ మనిషి మనవాడు. ఆ మనిషి కురూపి. ఈ తెగ నీచమైనది. ఆ తెగ మంచిది." ఇలా తన చుట్టూవున్న మనుషులతోనూ, పరిసరాలతోనూ, బంధువులతోనూ, ద్వంద్వమైన బాంధవ్యాలు యేర్పరచుకున్నాడు. ఇష్టమైనవానితో పొత్తు కుదుర్చుకున్నాడు. అయిష్టమైనవాటికి దూరమయ్యాడు. తను మంచి ప్రవర్తనతో తన చెడుగును దాచుకున్నాడా లేక చెడుప్రవర్తనతో తనలోని మంచిని దాచుకున్నాడా? ఈ రెండు రకాల మనుషుల్లో తను యే కోవకు చెందుతాడు?

ఇలా అదేపనిగా ఆలోచించే మనసుకు ఆరాటం హెచ్చయింది. అన్నీ తారుమారైపోతున్నట్లు అంటే ఒకప్పటి సుఖాలు యిప్పుడు కష్టాల్లా కనిపిస్తున్నాయి. లోపల దాగున్న టార్చిలైటు యేదో యీ నాటికి వెలిగి తనుచేసిన చెడ్డపనులను చూపిస్తోంది. భర్తలతో విశ్వాసంతో బ్రతుకుతున్న భార్యలను అవిశ్వాసపాత్రులుగా మార్చినతీరు ఒక నాటకంలో పాత్రల ఆటలా కనిపిస్తోంది. ఇన్నేళ్ళుబ్రతికినా తను నేర్చుకున్న జీవితసత్యాలేవీ లేవు. కృత్రిమ జీవితంతో బతికినవాడికి జీవిత విలువలేం తెలుస్తాయి? తన జీవితమంతా ఒక మాయ. క్రితం యేడాది వరకు తను చేసిన నేరాలకు శిక్ష అంటూ లేదు. అంతవరకు వయసు పెరుగుతున్నా కోరికలు పెంచుకుంటూ, ఆ కోరికలను సఫలం చేసుకునే తీరులో కొంత చెత్త పోగవుతోందని తెలుసుకోలేక పోయాడు. ఇప్పుడు ఆ చెత్తంతా చెత్తలకుండీ నిండిపోయి బయటపడిపోతోంది. ఎత్తేవాళ్ళెవరూలేక కుక్కలూ, పందులూ యీ కుండీ చుట్టూ మూగుతున్నయ్. తను మనిషిని కానని వీటి మధ్యపెరిగిన జంతువనిస్ఫురిస్తోంది ఈ పేరుకుపోయిన చెత్త నా అహంకారం, నా పేరుమీద మోజు, నా అందమైన శరీర సౌష్టవం మీద మమకారం. యీ లోకంలో అన్నీ అనుభవించడానికి అర్హుడ్ని నేనొక్కడినే అనుకొని యీ కంపు కొట్టున్న చెత్తను ప్రోగుచేసుకున్నాడు. దీనికి నిప్పంటించినప్పుడే యీ దుర్గంధం పోతుంది.

రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ సుందరంకు బ్రతకడం సులువు గానీ చావడం కష్ట మనిపిస్తోంది. అతనికి చావాలని కూడా లేదు. తన వలన అన్ని బాధలు పడ్డ భార్య నిరంతరసేవ ఒక్కటే తన జబ్బును కుదురుస్తుందన్న విశ్వాసం వచ్చింది. ఏనాడూ రాని విశ్వాసంతో యీనాడు "నాకు బ్రతకాలని వుంది. కనీసం కొన్నాళ్ళు నా పనులు నేను చేసుకునేటట్లు ఆరోగ్యంతో బతకాలి. అప్పుడు నా భార్య మీద అనురాగం చూపించి నా వలన ఆమెకు తగిలిన గాయాలలో కొన్నయినా మానినట్లు చూడాలి. ఆమెను గౌరవించి నా కృతజ్ఞతను చెప్పుకోవాలి. ఈ యేడాదిలో ఆమె నడవడిచూసే యీ విశ్వాసం తెలుసుకున్నాను. ఆమె యందు విశ్వాసపాత్రునిగా కనీసం రెండేళ్ళయినా బ్రతకాలి" ఇలా అతనిలో యిదివరకుండిన ఆలోచన యెరగని ఆవేశం బదులు యిప్పుడు ఆవేశంలేని ఆలోచనలతో భార్యయెత్తుకు మనిషిగా యెదగాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

కార్తీకమాసం సోమవారం ఉదయమే చలిలో యేటిలో స్నానంచేసి సావిత్రి వచ్చింది. రాసుకున్న పసుపుతో ఆ తెల్లని ముఖం బంగారుఛాయను సంతరించుకుంది. పెద్ద కుంకుమబొట్టు పెట్టింది. పళ్ళెరాన్ని అరటిపళ్ళు, కొబ్బరికాయ, ఊదివత్తెలు, పువ్వులతో నింపి, పెళ్ళినాటి చీరకట్టుకుని శివాలయానికి బయలుదేరింది.

"ఏమని మొక్కుతావు?" అని వినీవినపడని మాటలైనా సావిత్రికి అర్థమయ్యాయి. "మీ ఆరోగ్యం బాగుపడాలనితప్ప మరేం మొక్కుతా"నంది ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తే "నా పసుపు కుంకుమను దేముడు తీసుకోలేడు" అని సావిత్రి కదిలితే "ఏమిటో దీని విశ్వాసం?" అనుకున్నాడేగానీ బయటకు "వేగిరం రా" అన్నాడు.

ఆ వేళ చలిగా వుంది. సాయంత్రానికి వరండాలో మంచాన్ని గదిలోనికి తెచ్చింది. తనకు ఉపవాసం అయినా భర్తకు లేదుగా! సుందరం రోగానికి ఒక సుగుణం కూడా వుంది. తిండి పడిపోలేదు. కడుపునిండా తృప్తిగా తిన్నాడు. భుక్తాయాసంతో మంచం మీద వాలిపోయాడు. సావిత్రి మంచాన్ని అనుకుని తన తలవేపు నేలమీదే కూర్చుంది. కాస్సేపయ్యాక సుందరంకు దగ్గరలో వున్న యేటిపారుదల గలగలలు వినిపిస్తున్నాయి. కిటికీ తెరిచేవుంది. ఆ కిటికీ నించి వెన్నెల్లో గాలికి కదులుతున్న కాగుచెట్టు ఆకుల శబ్దం వినిపిస్తోంది. కదిలే ఎడమచేతిని మెల్లగా సావిత్రి భుజంమీద వేసాడు. ఆమె విషయంలో యెన్నడూ యెరగని శరీరం పొంగు విద్యుత్తులా తనలో కలిగింది. తను జబ్బుమనిషినన్న వూహే ఆ క్షణాల్లో రాలేదు. వెన్నెల రాత్రిలో కొత్తయౌవనం వుబికి, తొలిసారి ముగ్ధమనోహరిలా వున్న భార్యను కౌగిలించుకున్నట్లు వూహించుకున్నాడు. ఆమె కాస్త వణుకుతోంది.

"చలివేస్తోందా? దుప్పటికప్పుకుని పడుకో" అన్నాడు. ఆ మాటలు వినపడనట్లే అలా మంచం దండెపై ఒరిగి కూర్చుంది. మెల్లగా ఎడమచేతిని కదిపి ఆమెభుజంపై వేసాడు.

ఒళ్ళు చల్లగా వుందేం? సాయంత్రం కూడా స్నానం చేసావా? తన మాటలు తనకే వినబడనట్లుంటే సావిత్రి ఏం జవాబు చెప్తుంది? కాస్తేపయ్యాక ఆమె కొద్దిగా కదిలింది. తను అడిగిన ప్రశ్న ఒకటి, ఆమె చెప్పిన జవాబు ఒకటి. గొంతుకలో వణుకుతో మాటలు స్పష్టంగా లేకపోయినా అతనికి అర్థం అయ్యేటట్లే "నేనొక

యింట పుట్టాను. మీ యింటికి వచ్చాను. పెళ్ళి రూపాన మనకో బంధం పడింది. ఒకరు దిగజారిపోతే రెండోవారు పైకెత్తే బంధం కదా యిది. ఈ బంధంనించి ముక్తి ఆనాడు కోరలేదు. యీనాడూ కోరుకోలేదు. ఐనా యేంటో యెన్నడూ యెరగని వణుకు..."

మలిమాట రాలేదు. గాలి స్తంభించిపోయింది. ఆకులు కదలటం మానేసాయి. ఏరు పారిన శబ్దం వినపడలేదు. ప్రస్ఫుటంగా కనపడే నక్షత్రానికి మేఘం అడ్డుపడింది. మంచానికి అనుకున్న సావిత్రి నేలమీద కుప్పలా కూలిపోయింది.

"ఓరి యముడా! సావిత్రిని కాదు, నన్ను చంపు" అని కేక వేసాడు సుందరం. ఆ కేక తన హృదయానికే గుచ్చుకుని బయటకు వినపడలేదు.

అన్నిలాంఛనాలతో దహనం చేసారు. చేయవలసిన తంతులన్నీ పూర్తయ్యాక కొడుకు వెళ్లిపోయాడు. ఏమీ అనలేదు. అడగలేదు. కనీసం తన గురించి యేమి ఆలోచించాడో యెవరితోనూ చెప్పలేదు. తన తల్లి యిలా రాత్రి పగలూ తనక్రింద సేవ చేస్తూ నీరసించి చచ్చిపోయిందనా వాడి అక్కసు, పోనీలే అనుకున్నాడు. ఇంట్లో తమకు దూరం చుట్టం, ఏ గతీలేనిది వంటకు వచ్చింది. తనక్రింద సేవ చేయడానికి అదేమి గట్టిదని! కొడుకు వెళ్ళిపోయిన వెంటనే తన వూరివాడే తన యెదురుగా చేతులు కట్టుకుని నిల్చున్నాడు. సైగచేసి, యేం కావాలని అడిగాడు. "రేతిరీ పగలు మిమ్మల్ని కాసుకుని మీకింద సేస్తాను" అన్నాడు ఆ వెంకన్న. వద్దన్నట్లు సైగచేసాడు.

"కూలిపుచ్చుకున్నోడ్ని పనిసెయ్యనా?" అన్నాడు. వద్దు వద్దు అని తలవూపేడు "నా కూలి సిన్నబాబు నెల నెలా నా పేర మనియార్డరు సేసేస్తాడు. తమ రొద్దన్నా యీ యింటినించి పోను" అన్నాడు. ఇంక వాదించడానికి శక్తి లేదు. బహుశః చదివించినందుకు తను పెట్టిన ఖర్చును కొడుకు యిలా తిరిగి యిచ్చేస్తున్నాడేమో ననుకున్నాడు.

అంతా చీకటి. జగమంతా చీకటిలానే వుంది. కన్నీరు కళ్లల్లోనే గడ్డకట్టి దృష్టి మందగించింది. చలికాలమైనా గదిలో వుండలేకపోతున్నాడు. కల్లోలమైన మనసులో మోయలేని ఆలోచనలు. బయట వరండాలో చలైనా చుట్టూకనిపింటే పరిసరాల్లో పచ్చగానున్న చెట్టుచేమలు, నీరు, గాలి, మనుషుల కదలికలవలన కాస్త వూపిరి పీల్చగల ననుకున్నాడు. బలవంతం చేసి మళ్ళీ మంచాన్ని వరండాలో వెయ్యించాడు. నల్లని రగ్గు కప్పుకున్నా, చల్లని చీకటి చుట్టూవున్నా, ఆకాశం నల్లగా వున్నా, అందులో అన్ని చుక్కలున్నా - యేవీ కనపడలేదు- ఒక్క చుక్క తప్పించి. అది అన్ని చుక్కల కన్నా చాలా కాంతివంతమైనది. అది సూర్యునికన్నా యెన్ని వేల రెట్లు కాంతివంతమైనదో? ఐనా మనకు దూరంగా వుండటంవలన దాని ప్రభావం మన మీద పడలేదు. మనుషుల్లోనూ అంతే. గొప్పవాళ్ళు దూరంగా వుంటే మనకేం గొప్ప తెలుస్తుంది? సావిత్రి విషయం తీసుకుంటే తన కేళీ వినోదాల్లో పడి ఆమెకు దూరమైనప్పుడు ఆమె గొప్పతనం తనకు తెలిసిందా? తను మంచం యెక్కినప్పుడు తనక్రింద సేవచేసినప్పుడే దగ్గరైంది. అప్పుడే ఆమె గొప్పతనం తెలిసింది! ఆలోచిస్తే తన జీవతం అంతా చీకటి కాదు. ఎంతో కొంత సుఖం వుంది తన జీవితంలో ఆదేమిటి? తన భార్య విశ్వాసం. ఆమెను తిరస్కరించినప్పుడు ఆమెలో యౌవనం

వుంది. తను యెదుటివాళ్ల భార్యలను చెరచినట్లే యీామె యింకొకరికి లొంగే అవకాశం వుండేది. కాని ఆమెకు ఆమెపై విశ్వాసం వుండటంవలన తనపరువు లోకంలో కాపాడింది. తను కాళ్ళుచేతులు పడిపోయి మంచంమీద పడివుంటే తన అక్కసునంతా వెళ్ళగక్కేది. కానీ తను బాధపడే ఒక్కమాట, ఒక తృణీకరణ భావం లేకుండా ఆమె ఆరోగ్యాన్ని కూడా లెఖ్ఖ చెయ్యకుండా నిత్యం సేవ చేసింది. స్వశక్తి యందు ఆమెకు విశ్వాసం వుంది. చివరకి శివాలయంకు వెళ్తూ దైవంమీద విశ్వాసంతో అన్నమాటలు ప్రకారమే తన పసుపు కుంకుమను కాపాడుకుంది. తన సావిత్రి కురూపి కాదు. తన ఆర్జన మీదే ఆధారపడి బ్రతకవలసిన అవసరం కూడా లేదు. కొడుకు ఆర్జన తరువాత మరీ అవసరం వుండేది కాదు. ఏదీ జీవితంలో మిగల్లేదనుకున్న తనకు తన భార్య విశ్వాసం, తలచుకుని ఆనందించటానికి మిగిలింది.

ఏ మనిషి జీవితం తీసుకున్నా యేదో కాసింత గర్వకారణం వుంటుందనిపించింది. తెల్లవారింది.

(ఆహ్వానం - జూన్, 1996)

* * *